

сервісу Kahoot! створюється атмосфера конкурентноспроможного спілкування, діти з бажанням виконують завдання, виявляють інтерес до досліджуваного матеріалу, в них зникає страх перед технічними засобами комунікації (3).

Спираючись на аналіз літератури та власний досвід, дійшли до висновку, що гейміфікація має багато переваг, а саме:

- сприяє зацікавленості та формуванню мотивації студентів до навчання;
- надає можливість на здійснення помилок без страхом покарання оцінкою;
- дозволяє студентам вчитися в інтерактивному середовищі, в якому вони можуть тренуватися, мати зворотній зв'язок, робити помилки і виправляти їх тощо;
- сприяє ефективному формуванню знань, умінь та навичок студентів;
- змагальність, призові стимули, логіка подолання перешкод мотивує студентів бути активними у процесі навчання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сервіс для створення інтерактивних ігор-вікторин Kahoot! [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kahoot.it/#/>

2. Zichermann G. (2001). The purpose of gamification. A look at gamification's applications and limitations. – Date: April 26, 2011 – Режим доступу: <http://radar.oreilly.com/2011/04/gamification-purpose-marketing.html#>

3. Kapp, K.M. (2012) The gamification of learning and instruction: game-based methods and strategies for training and education. John Wiley & Sons. p. 336.

*Мазур Анна
Вінниця*

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ КОМПОЗИТОТВОРЕННЯ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Словоскладання, як найбільш поширений та продуктивний спосіб словотворення у німецькій мові, має давню історію вивчення. Так, дослідженню складних слів у німецькій мові присвячені праці таких дослідників, як Я. Грім, Г. Пауль, Л. Ортнер, Х. Ортнер, В. Фляйшер, М. Д. Степанова, В. С. Вашунін, В. М. Павлов та інші.

На сучасному етапі словоскладання продовжує знаходитися у фокусі уваги дослідників. Окремі особливості складних слів у німецькій мові досліджували В. М. Радзюк, О. В. Білецька, Л. Є. Азарова, О. О. Тертичний, М. В. Макарова, Т. С. Талалай та інші.

Тим не менш, до цього моменту існують певні прогалини в теоретичній концепції німецького словоскладання. Зокрема, недостатньо глибоко досліджено це явище в діахронії, а також на матеріалі фахової лексики (спортивної, економічної, технічної, тощо термінології) та лексики різних мовних стилів, і публіцистичного в першу чергу, адже саме він відображає типові для сьогодення етичні та політичні теорії, стиль життя та мислення, певні життєві цінності та

ідеали. Це зумовлює підвищений інтерес до вивчення композитів, що і обґрунтовує актуальність дослідження.

Отже, *об'єктом* дослідження виступає словоскладання у сучасній німецькій мові.

Предметом дослідження є особливості становлення та розвитку теорії композитотворення в цілому, а також складних слів у німецькій мові, зокрема.

Мета дослідження – надати критичний огляд досліджень, присвячених словоскладанню та складним словам у сучасній німецькій мові.

Біля витоків словотвору в цілому стоїть фундаментальна робота Я. Грімма «Німецька граматика», у якій він уперше в лінгвістиці подає структурну класифікацію складних слів, поділяючи їх на повноскладні і неповноскладні сполучення, в залежності від наявності чи відсутності з'єднувального елемента. Крім того, Я. Грімм визначає час виникнення обох типів, зазначаючи, що перший виник у дописемний період розвитку мов індоєвропейської сім'ї, а другий – у період розвитку окремих індоєвропейських мов.

Ще одна спроба класифікувати німецькі композити представлена у «Німецькій граматиці» В. Вільманса. Дослідник бере до уваги семантичний, словотвірний та частиномовний аспекти. За способом творення він поділяє складні слова на власне композити, напр.: *der Stahlfeder* 'стальне перо', похідні від композитів слова, напр.: *ratschlagen* 'радитися' та зрощення, напр.: *die Freilassung (frei lassen)* 'звільнення' (Wilmanns, 1930, S. 18). Виходячи з частиномовного аспекту, В. Вільманс виділяє складні імена, дієслова та незмінні частини мови; а за семантичними ознаками – складні слова, другий компонент яких є визначальним та керує першим компонентом, та складні слова, у яких обидва компоненти є рівноправними.

Лінгвіст Г. Пауль у роботі «Німецька граматика» відходить від структурного аналізу композитів та звертається до семантичної класифікації, поділяючи складні слова на атрибутивні або детермінативні композити, напр.: *der Schreibtisch* 'письмовий стіл', копулятивні композити, напр.: *der Dichterkomponist* 'поет-композитор' та 'імперативні імена», напр.: *das Vergißmeinnicht* 'незабудка' (Paul, 1957, S.53).

В. Генцен робить спробу надати комплексну класифікацію складних слів та бере до уваги, як семантичний, так і структурний аспект. Як і Я. Грімм, він поділяє композити на повно складні, напр.: *das Landhaus* 'заміський будинок, дача' та неповноскладні сполучення, напр.: *das Tageslicht* 'денне світло' (Henzen, 1965, S. 48), а також аналізує граматичні відношення між складовими композитів.

Друга половина ХХ ст. відзначена ще більшим інтересом до дослідження словоскладання.

М. Д. Степанова класифікує композити за морфологічним (складні іменники, прикметники, числівники, тощо, напр.: *die Haltestelle* 'зупинка', *hellgrün* 'світло-зелений', *achtzehn* 'вісімнадцять'), структурно-генетичним (повноскладні сполучення, напр.: *das Deutschlehrbuch* 'підручник із німецької мови'; неповноскладні сполучення, напр.: *die Buchdruckerkunst* 'мистецтво книгодрукування'; повні суміщення, напр.: *der Habenicht* 'бідняк'; неповні суміщення, напр.: *das Einander-Verstehen* 'взаєморозуміння') та синтаксично-семантичним принципом (атрибутивні композити, напр.: *die Mutterliebe* 'материнська любов'; копулятивні композити, напр.: *das Kupfergold* 'мідне золото'; та

синтаксичні слова, напр.: *das Rührmichnichtan* ‘мімоза’) (Степанова, 1959, с. 115-116).

Лінгвіст В. М. Павлов аналізує композити у їхньому історичному розвитку і називає складні слова «двоприродними» утвореннями: форма композитів поєднує у собі семантичні характеристики лексичних одиниць з ознаками, типовими для синтаксичних поєднань таких одиниць.

Дослідник В. С. Вашунін проводить комплексне дослідження з урахуванням структурних (зокрема, фонетичних), семантичних (на засадах відмінкової граматики) та функціональних особливостей композитів.

Однією з фундаментальних робіт зі словотвору є монографія В. Фляйшера та І. Барц «Словотвір сучасної німецької мови», у якій дослідники приділяють увагу типології композитів та розрізняють дві основні групи – копулятивні, що складаються з двох компонентів, належать до однієї частини мови та пов'язані між собою зв'язком сурядності, напр.: *Freundfeind* ‘друг, який одночасно є ворогом’ та означальні композити, двокомпонентні складні слова, чії складові поєднані зв'язком підрядності, напр.: *Löwenzahn* ‘кульбаба’ (Fleischer, Barz, 2007, S. 87).

Одним з найбільш ґрунтовних досліджень іменникових композитів є робота авторського колективу, виконана у рамках проекту Інституту німецької мови у м. Іннсбрук “Іменникові композити”, у якій на основі великого корпусу матеріалу, дібраного із різних функційних текстів, досліджується, перш за все, семантика іменникових складних слів, а також подібних до них структур. Окрім того, задля комплексного аналізу композитів до уваги беруть також морфологічні та ономазіологічні особливості іменникових композитів.

На сучасному етапі дослідження словоскладання відбувається у різних сферах, жанрах та стилях.

Так, наприклад, дослідниця В. М. Радзін у дисертації «Складні іменники спортивної тематики у сучасній німецькій публіцистиці: структурно-семантичний та прагматичний аспекти» виокремлює численні структурні та семантичні типи та тематичні групи німецьких композитів, і таким чином, підтверджує положення про те, що словоскладання є найбільш продуктивним способом утворення слів у німецькій мові сьогодення.

У дисертаційній роботі «Структурна організація складних слів (концепція “золотої” пропорції)» дослідниці Л. Є. Азарової запропоновано методологію дослідження гармонійної побудови складних слів у концепції “золотої” пропорції, що спирається на лінгво-інформаційний підхід та сучасні інформаційні технології; визначено основні принципи побудови складних слів на структурному і фонетичному рівнях; виділено й охарактеризовано іменникові композити за частиномовною належністю їхніх твірних основ.

У дисертації «Колоквіальні субстантивні композити у сучасній німецькій мові» дослідниця М. В. Макарова серед іншого виявляє причини так званої «розмовності» композитів та окреслює особливості складних слів, які не притаманні утворенню стилістично нейтральної лексики.

Дослідниця Т. С. Талалай у роботі «Субстантивні означальні композити у текстах німецької реклами» зазначає, що субстантивні композити є засобом мовної економії, адже вони звільняють носіїв мови від більш громіздких мовних

конструкцій, а також несуть у собі прагматичне значення: можуть впливати на потенційного споживача товару і спонукати його до конкретної дії.

На основі проведеного огляду теоретичних джерел, що висвітлюють проблеми словоскладання в німецькій мові, можна зробити висновок, що для праць, що стоять біля витоків досліджень, є характерним структурний підхід до аналізу та класифікації композитів, який на подальших етапах змінився на семантичний. Комплексний підхід з урахуванням морфологічних, функційних, тощо ознак складних слів є типовим для досліджень другої половини ХХ ст. На сучасному ж етапі у поле зору дослідників потрапляють композити у різних сферах, жанрах та функційних стилях.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Степанова, М. Д. (1959) Словосложение в современном немецком языке : дис. ... доктора филол. наук : 10.02.04. М. 408 с.

2. Fleischer, W., Barz I. (2007) Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. Max Nimeyer Verlag. 398 S.

3. Henzen, W. Deutsche Wortbildung (1965) [3., durchges. und erg. Aufl.]. Tübingen: Niemeyer. 314 S.

4. Paul, H. (1957) Deutsche Grammatik: In 5 Bd-n. Halle (Saale) : Niemeyer. Bd. 5 : Wortbildungslehre 142 S.

5. Wilmanns, W. (1930) Deutsche Grammatik. Gotisch, Alt-, Mittel- und Neuhochdeutsch. [2. unveränd. Aufl.]. Berlin ; Leipzig : de Gruyter,. 2. Abteilung : Wortbildung. 671 S.

*Матковська Марія
Кам'янець-Подільський*

СТЕРЕОТИПИ НАЦІОНАЛЬНИХ ХАРАКТЕРІВ І ПОВЕДІНКИ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Національний характер визначається як «психологічні стереотипи поведінки народу» (Щеголева, 2001, с 164). Особливості національної поведінки зумовлюються менталітетом і національним характером. Дослідження національного характеру через мову народу, через мовну свідомість та комунікативну поведінку доповнюється даними суміжних наук, таких як етнопсихологія та етносоціологія, у межах яких вивчається національний характер і менталітет. Визначаючи менталітет як сукупність принципів здійснення суджень та оцінок, що пов'язані з логічною, концептуальною, когнітивною діяльністю свідомості, а національний характер, відповідно, – як емоційно-психологічні норми поведінки людини у суспільстві, варто враховувати, що таке розмежування є досить умовним. Під менталітетом розуміють глибинну структуру свідомості, а особливості національних менталітетів проявляються лише на рівні мовної, але не концептуальної картини світу (Маслова, 2001, с. 49). Національний менталітет як специфічний спосіб сприймання та розуміння дійсності визначається сукупністю когнітивних стереотипів свідомості, характерних для певної етнічної спільноти.